

Környezetügyi könyvkalauz

Az MCC Press (a Matthias Corvinus Collegium kiadója) a környezeti témában újabban egymás után jelentet meg jobbnál jobb könyveket; külföldi kiadások magyar fordítását.

Magyar Hírlap, 2022. március 26.

Tavaly ősszel jött ki az Apokalipszis SOHA (Apocalypse Never, Michael Shnellenbergertől), a napokban pedig megtartották a Björn Lomborg: Téves riasztásának (False Alarm) könyvbemutatóját. És arról is lehet olvasni az MCC Press weboldalán, hogy hamarosan megjelenik Steven Koonin amerikai fizikus Tisztázatlan (Unsettled) című kötete is. Szalagcímei sokatmondók: 1. nincs környezeti apokalipszis, nem is lesz soha; 2. az éghajlatváltozás nem hoz olyan végzetes változásokat az életünkben, mint azt a média, a politikusok és a zöldmozgalmak sugallják; 3. az ellentmondást nem tűrő klímariogatók még a fősodorhoz tartozó klímatudomány nézőpontjából is alaptalan. És egy negyedik környezeti könyv is kijött, méghozzá egy fiatal olasz író (egyúttal könyvkiadó és tanár), Francesco Giubilei tollából. Négyük közül ő a legkevésbé ismert. A szerző nem kevesebbre vállalkozik, mint a konzervatív szemléletű környezetvédelem áttekintésére.

Giubilei sem teljesen ismeretlen a konzervatív olvasóközönség előtt. Ő hozta nyilvánosságra az Európai Bizottság uniós tisztségviselőknek szóló, gendersemleges beszédmód-szabályozásának tervezetét. Ami után Brüsszel kénytelen volt visszakozni.

A természet megőrzése című kötet – a Miért fontos a környezetvédelem a konzervatív jobboldal számára? alcímmel – eredetileg 2020-ban, olasz nyelven jelent meg. Az olaszországi (és vatikáni) környezetügy rezdüléseit nagy részletességgel, a nyugat-európai (francia, német, brit, svéd) fejleményeket elég gazdagon (de nem teljeskörűen) ismerteti.

A fülszöveg eltalálja a konzervatív olvasó által elvárt ismertetőjegyeket: a konzervatív nézőpont 1. az embert Isten teremtményének, a teremtés középpontjának tekinti, akinek kötelessége a természet megőrzése és szeretete; 2. az alulról, a közösségekből szerveződő környezettudatosságot részesíti előnyben a népek szokásait és a helyi hagyományokat figyelmen kívül hagyó globalista megközelítéssel szemben. A könyv három részből áll: az elsőben a környezettudatosság balratolódását mutatja be; a másodikban áttekinti a természetről és a környezetvédelemről való különféle politikai (konzervatív, szélsőjobboldali és liberális) nézeteket. A harmadikban a jövő (de inkább a jelen) kihívásaival foglalkozik: a gazdasági növekedés és a természetvédelem összeegyeztetésének kötelezettségével, a Greta Thunberg-féle nézet dogmatikus jellegével; a katolikus egyházban jelen lévő környezetvédelmi megközelítések áttekintésével (külön kitérve az úgynevezett amazóniai konfliktusra), végül a koronavírus és a környezetügy valós és képzelt összefüggéseivel. A gondolatébresztő áttekintés legizgalmasabb része XVI. Benedek és Ferenc pápa eltérő nézetrendszerének szemérmes, ámde sokat mondó ismertetése.

A könyv izgalmas és gondolatébresztő. Giubilei nemcsak azok számára mond újat, akiknek e tárgyban nincs előismeretük, hanem – részletgazdagsága révén – a tájékozottabb olvasóknak is. Olyan, mint egy színes operaária. Háttérmagyarázat („operakalauz”) kívánkozik mellé.

Kötetéről szólva egy elképzelt környezetügyi könyvkalauzba mindenekelőtt azt írnám meg háttérként, hogy hogyan lett a „természetből” „környezet”. Hát úgy, hogy a megmondóemberek a Föld-ember kölcsönhatásban egyes kiszemelt természeti indikátoroknak tudatosan adtak kulcsszerepet. Így ágyaztak meg annak a környezeti paradigmának, ami ma elsősorban a klímavészhelyzet hirdetésében csúcsonodik ki. A könyv minden példája ezt támasztja alá, de a lényeg valahogy nem mondatik ki.

A klímaváltozás definíciójának kiforgatására is rávilágítanék, mint az ideológiai kisajátítás hatékony eszközére. Amint ismeretes, az ENSZ Klímaváltozási Keretegyezménye a klímaváltozásra 1992-ben egy új, leszűkített definíciót vezetett be. Meghatározásuk szerint a klímaváltozást eleve nem okozhatja más, mint az ember légkörösszetételt megváltoztató

tevékenysége. Úgyhogy a „klímaváltozás jelenségét elfogadók és tagadók” köre mindig az alkalmazott definíciótól függ.

Ezeket azért is szükséges magyarázatként hozzátenni, mert a szerző szerint „a műnek nem szándéka elmélyedni természettudományos jellegű elemzésekben vagy állást foglalni a klímaváltozás jelenségét elfogadók és tagadók közötti vitákban”. Őszintén bevallja, hogy „nincs elegendő tudása ahhoz, egy műszaki és természettudományos szempontból ennyire kényes témát megfelelően tárgyaljon”. A másokra hagyatkozásból fakadó tájékozatlanság a könyv olvasása közben többször megmutatkozik. A tényleges energiaforrások és az anyag-, energia- és pénzfaló kizárólagosságok közötti különbségtétel nélkül nem lenne szabad az Összegzésben olyat tanácsolni, hogy „megoldást jelenthet a másfajta... energiaforrásokra történő áttérés”. Ez rosszabb, mint egy „nesze semmi, fogd meg jól!”, mert súlyos félreértésre vezethet.

Nem lehet úgy konzervatív környezetügről beszélni, hogy ne akarjunk az igazságnak utánajárni. A legfőbb mumus, az antropogén szén-dioxid-kibocsátás tényleges szerepéről legalább annyit megtudni, hogy a szén-dioxid környezeti összhatásának milyen az előjele. Ha ugyanis a szén-dioxid az éghajlat-változtató tényezők között mégiscsak legfeljebb egy törpe, mezőgazdasági hatását illetően viszont egy jóságos óriás, a környezetpolitika cselekvési irányai és célkitűzései nyomban megváltoznak. Koncentrálni lehetne a racionális (hatékony és takarékos) energia-, nyersanyag-, víz- és élelmiszer-gazdálkodásra, a konkrét környezeti következmények minimalizálására. (Minden országban nemzeti szinten és az emberek érdekében.) A természettudományt kerülő („politikailag korrekt”) tárgyalásmódnak kétségtelen előnye, hogy a szerző szélesebb tömegbázist tud elérni.

A szerző tisztelettel tekint a fősodorról szembeszálló kutatók közül Ivan Giaever Nobel-díjas fizikusra. Megemlíti még Roy Spencer meteorológus-klímakutató és David Legates geográfus nevét. Felsorol néhány „szkeptikus” társaságot is, de sajnós a ténylegesen és a körülményekhez képest hatékonyan működő szervezetekről – az európai GWPF-ről (Globális Felmelegedéspolitikai Alapítvány), EIKE-ről (a német Európai Klíma- és Energia Intézet), az amerikai Heartland Intézetről nem tud. A CLINTEL-t (Klímaintelligencia) sem ismeri. Igaz, a CLINTEL csak 2019-ben alakult meg.

A magyar nyelvű szöveg élvezetes. Itt-ott azonban felfedezhetők benne bakik. Félreértés forrása lehet például a 232. oldalon a tűzgyújtás és a „felmelegedés” együttes említése. A „keep warm”-ot sajnós úgy fordították, mintha „global warming” lenne. Az eredeti angol szöveg egyszerűen arról szól, hogy egy amerikai teológus-közgazdász (a protestáns Wayne Grudem) nem tartja valószínűnek, „hogy Isten olyanra teremtette a világot, hogy az emberek végül elpusztíthassák a Földet az olyan szokványos, morálisan jó és szükséges dolgokkal, mint a levegővétel, a tűzgyújtás a főzéshez vagy a fűtéshez...”

Elutasítva a végtelen önzést és az önfeladást, Giubilei a kettő közötti „belátó humanista” középutat keresi. Értékrendje összecseng a Földünk gazdagságával tisztában lévő, de mértéktartó és emberszerető patriótákéval. Vitaindítónak kiváló. Előnyére válna a józan ítélőképességgel megáldott szerzőnek (és az olvasónak is), ha legközelebbi könyvében Giubilei érdeklődése a kapcsolódó természettudományi kérdéskörre is kiterjedne.

Szarka László Csaba